

ENRIC SOPENA, CAP D'INFORMATIUS DE TVE

«Faça el que faça, em fotran»

Enric Sopena diu que assumeix com un fet absolutament normal ser objecte de crítiques a dojo. Sembla acceptar que el seu sou de director dels informatius de Televisió Espanyola inclou l'obligació de rebre els pals que li arriben en tot el ventall polític, tret del partit del govern.

Enric Conde

Enric Sopena es desperta cada dia amb el desagradable sabor de boca matinal que els diaris li'n diguen de tots els colors, dia sí i dia també. I, a sobre, després que el director general José María Calvino ha anunciat que no continuarà en el seu càrrec després d'aquestes eleccions, pot quedar-se al carrer. «Es molt probable —reconeix— que el proper director general no compti amb mi».

És com una tradició que cada director general de l'ens RTVE canviï el cap d'informatius. En tal cas, ¿què faria? «¿Què hi faria? Doncs, inscriure'm l'endemà a l'oficina de l'atur. Exactament això. Perquè jo no sóc fix de plantilla en aquesta casa, i no tinc cap excedència ni res semblant».

És ben cert que Sopena ja en té experiències anteriors: «La primera vegada que vaig estar a l'atur va ser l'any 77, per enfrontar-me amb el canvi de línia editorial del diari on treballava, el *Diario de Barcelona*, en el primer cas de clàusula de consciència col·lectiva a Espanya. Per això, em

PACO LAINEZ

fan molta gràcia aquells que ara m'acusen de totalitari».

Perquè Enric Sopena les ha sentides de tota mena. «En el rànking de les crítiques, el primer és el director general, però en el segon lloc hi ha el cap d'informatius, sense cap mena de dubte». Ell ho adjudica al fet que «és normal que en un mitjà amb tanta penetració en tota la societat espanyola hi hagi una resposta crítica als programes informatius. La programació és un vehicle també molt ideologitzat, en un sentit o un altre, però és més subtil i allò que més clarament arriba a tothom són els informatius. I, d'altra banda, com els polítics es veuen retratats normalment als informatius, immediatament tendeixen a posar-se nerviosos».

Recorda especialment quan, ara fa un any, van emetre un informe sobre la gestió de Manuel Fraga a la seva època de ministre de la Governació. «Tret d'honorables excepcions, ens van dir de tot. Ens van acusar des de tribunes pretesament progressistes, que de vegades no ho són tant, de ser terroristes televisius, en un editorial de diari. I després allò va promoure aquella campanya de signatures i una interpel·lació al Parlament demanant la dimissió del director general i la meua com a director d'informatius. Va ser una reacció absolutament desmesurada i fora de lloc».

O, més recentment, la campanya del referèndum de l'OTAN: «Bé, jo crec que vam cometre errors. És evident que tothom en va cometre. Va ser una campanya amb molta tensió, les famílies estaven barallades. I els amics. I les redaccions, no únicament a Televisió Espanyola. Va haver-hi tensions a tot arreu. Ara, d'això a concloure que nosaltres som una mena de lacais del poder, gent sense independència professional, crec que va ser absolutament exagerat».

I les eleccions del vint-i-dos de juny: «S'ha tornat a produir l'increment de la crítica, quan es pot comprovar que ha sortit tothom als telediaris, amb una informació molt plural, temps bastant equitatius i que sí no fem debats, és perquè no ho han volgut ells, no pas perquè no hàgim volgut nosaltres». La conclusió, per a Sopena, s'exemplifica amb un acudit: «És com aquell manyo al qual la nit de noces li diu la dona: ¿Cómo quie-

res que me ponga en la cama, a la derecha o a la izquierda? I l'home li respon amb vehemència: Te pongas como te pongas, te voy a joder. Aquí és el mateix, facis el que facis, et fotran».

Tot això, cal prendre-s'ho amb cert esperit esportiu, i en Sopena el té. Als seus quaranta anys bastant ben portats, li agrada anar en bicicleta els caps de setmana per les carreteres de la serra madrilenya o jugar a tennis amb la seva filla gran a Sant Vicenç dels Horts. «A futbol jugava molt abans, però ara no tinc possibilitats de practicar-lo», es lamenta.

Tot i l'esportivitat, no creu que sigui acceptable l'actitud de bona part dels mitjans de comunicació envers Televisió Espanyola, perquè, «Està impulsada per motivacions polítiques i empresarials. A més, hi ha una com-

«Sembla a vegades —segueix l'Enric Sopena— que tothom està en contra de Televisió Espanyola, i això no és cert. La majoria de la població, com demostren les enquestes, accepta bé allò que s'hi està donant, tot i que hi hagi coses que no li agraden, òbviament».

Com a bon ciclista, sap que l'única forma de mantenir-se dalt d'un seient inestable —i el de director d'informatius de TVE sempre ho ha estat— consisteix a no deixar de pedalejar. Això és el que ha aplicat durant aquest any i mig, i ha quedat bastant content dels resultats de l'esforç.

En el seu actiu ens destaca la incorporació a televisió de bons professionals d'altres mitjans. «A part dels primers moments de picabaralles internes entre els que podríem anomenar corporativistes i els nous, això ha fun-

petència. Ara, perquè som competidors en el mercat de la informació, i de cara al futur, perquè cada empresa periodística important vol estar lligada a un projecte de televisió privada».

Per això considera que s'està fent una mena de competència deslleial: «Jo sempre dic que seria bastant curiós que l'amo d'un restaurant fes la crítica gastronòmica dels restaurants del seu entorn. Per molt objectiu, entre cometes, que volgués ser, seria bastant difícil que digués: ¡caram! ¡quins grans dinars i que barats els que fan al restaurant davant de casa meua! I, a més, s'ha de considerar les raons de tipus polític, perquè al darre de cada empresa periodística hi ha un projecte polític».

cionat bé», diu. Major vocació de competitivitat, trencament dels hàbits oficialistes, millora àudio-visual i introducció del periodisme electrònic, increment de les connexions en directe i inclusió d'avanços informatius són d'altres factors subratllats per Sopena: «La notícia de l'atac, encara no aclarit, de Líbia a Lampedusa, la vam donar nosaltres, tallant la programació, abans que la mateixa RAI, que n'era l'afectada».

El que més valora, però, el nostre interlocutor és que en aquesta etapa: «S'ha guanyat en la credibilitat dels professionals de la casa. Segons una enquesta Gallup publicada al febrer per un diari tan poc sospitós com el *Ya*, aquest últim any i mig s'ha donat

un gran salt respecte al nivell d'anys enrere. També ho demostren les enquestes mensuals d'OTR, una empresa de sondeigs que no té res a veure amb TVE ni amb l'administració socialista, vinculada al grup Zeta i dirigida per en Díaz Nicolás, que va ser director del Centre d'Investigacions Sociològiques quan governava la UCD. Doncs segons ells, la credibilitat dels telediaris està molt a prop del vuit en una escala entre el zero i el deu; i quan jo els vaig agafar, estaven per sota del sis».

Altres aspectes que Sopena posa al plat positiu de la seva balança són la creació del nou programa «Buenos Días» i l'augment de la presència dels centres territorials: «Volia que hi hagués una presència directa del que està passant al País Valencià, a Catalunya o Andalusia. Jo crec que això

de lerrouxisme perquè, diuen, posant el català a la televisió el que es fa es crear un rebuig a la resta d'Espanya».

Segons Sopena, el català és ara gairebé llengua oficial a Torrespana: «Els catalans aquí ara ens notem molt, perquè la casualitat ha volgut que els dos sots-directors i jo siguem catalans. Les grans decisions informatives a vegades les prenem parlant en català. Però, s'ha de dir que no hem contractat preferentment catalans, marginant el personal que ja hi era. L'únic que jo he portat és el sots-director Xavier Vidal Folch, i no perquè fos català, sinó perquè ha estat sempre un excel·lent amic meu i un gran professional».

Manuel Campo, Lluís Carandell, Giorgina Cisqueña, Conxa García Campoy o Ramon Colom ja hi eren quan ell va arribar, ens recorda. I en-

xarxa de relacions, fruit en bona part de vint anys d'ofici periodístic, en els quals va assumir funcions representatives com la presidència de l'Associació de la Premsa de Barcelona o la vice-presidència de la Federació d'Associacions de la Premsa d'Espanya, que exerceix en l'actualitat. Talaies des de les quals s'observa amb bona perspectiva el panorama d'aquesta professió.

«Crec que és bo tenir memòria, recordar d'on ve la gent i com estàvem abans. Com funcionaven les censures, les consignes, els expedients administratius, les multes i els tancaments. I no fa tant de temps, no parlo de la guerra de Cuba, ho vam viure nosaltres», recorda. «S'ha avançat enormement, malgrat que hi hagi avui problemes, com ara que davant la situació d'atur que hi ha a la professió i del poder creixent de les empreses periodístiques, que tendeix a certes formes d'oligopoli empresarial, els periodistes de vegades han de baixar-se els pantalons, perquè, si no, poden córrer el risc de quedar-se sense menjar i, clar, heroïcitats no s'han de demanar a ningú, tret dels herois».

Sopena posa tot el seu èmfasi quan diu que cal vertebrar la professió periodística, que s'ha de lluitar pel secret professional, la clàusula de consciència i les societats de redactors, que ell pensa impulsar a Televisió Espanyola. Contra els qui opinen que la creació del Col·legi Professional de Periodistes a Catalunya és corporativista, defensa l'extensió de la col·legiació a tot l'estat, argumentant: «Cal plataformes unitàries per tal

de defensar els interessos legítims dels periodistes i, sobretot, la llibertat d'expressió davant les ingerències del poder central, dels poders autonòmics i dels partits; dels grups de pressió, empresarials i econòmics».

A la conversa els temes es van enllaçant entre ells i reapareixen damunt la taula com les peces d'una partida de dòmino, joc al qual l'Enric Sopena també és aficionat. I així, parlant de les pressions econòmiques i polítiques, tornem a Televisió Espanyola: «Jo aquí no conec la pressió política, contra el que tantes vegades s'ha dit. Tinc un sostre de llibertat més alt en aquesta casa que a moltes empreses privades on havia treballat. Hi ha una gran autonomia dels professionals per

«En el referèndum de l'OTAN tots vam cometre errors».

PACO LA NEZ

s'ha aconseguit, amb connexions en directe com ara a «Buenos Días», on entren tots els centres». Una altra fita de la qual se sent orgullós és la presència de les llengües no castellanes als telediaris. «Quan hi ha algú que parla en una conferència, un míting, etcètera, en català, en gallec o basc, surt en la seva llengüa amb subtítols».

Clar que també això ha estat criticat: «Ara veig amb sorpresa i amb pena que ens critiquen perquè durant la campanya va sortir Miquel Roca parlant català, i diuen que això va contra la unitat nacional, perjudica en Roca i ho fem intencionadament. Jo quedo bastant bocabadat quan l'ABC o José Luís Gutiérrez, de *Diario 16*, em donen lliçons de catalanisme o m'acusen

cara hi insisteix: «Ara hi ha una més gran presència catalana a Televisió Espanyola, però jo no n'he portat cap, ¡eh! Només un».

Sopena matisa que ha exercit sempre de català a Madrid. Potser per això, si no continua en el seu càrrec amb el proper director general, no es capficaria a quedar-s'hi. «No sóc dels qui pensen que han arribat a Madrid i s'hi quedaran tota la vida, encara que estic molt content aquí i no he tingut cap problema per ser català. Però no tinc cap obsessió per viure a Madrid. Cada setmana viatjo a Barcelona i hi passo el cap de setmana. No m'he desvinculat de Catalunya en absolut».

A Catalunya té les seves dues filles del primer matrimoni i una àmplia

a fer la informació». ¿I la corrupció? Respon contundent: «Evidentment, no en conec cap cas. Si el conegués, expulsaria d'aquesta organització aquell periodista corromput del qual tingués proves».

Ens explica que en aquest any i mig no hi ha hagut cap crisi, dimissió ni cessament en l'equip dels informatius. Però no tot són flors i violes. Per exemple, es pot dir que les relacions amb el sindicat dretà APLI van a ganivetades: «La seva actitud és l'insult permanent, aquesta gent entén la convivència així. Són les restes d'un pas-sat que jo espero que no tornarà mai més a aquesta casa».

No és estrany que hagin sorgit enfrontaments amb sectors de personal incorporats anteriorment, al llarg dels trenta anys de vida de la televisió oficial. Sopena no s'amaga de dir que «Per primera vegada, en la història d'aquesta empresa, la dreta no mana. Des de prop de quatre anys qui mana és una esquerra. No dic l'esquerra, sinó una esquerra. Alguns poden considerar-la poc esquerra i d'altres molt, però és una força progressista». Els resultats electorals van donar un signe al Consell d'Administració i això vol dir, per a ell, que «aquí no hi ha una línia editorial, però és evident que la informació no és asèptica ni objectiva, com pretén dir sempre la dreta. Ha de ser honesta, no pot faltar a la veritat, però es pot contemplar la realitat des de perspectives diferents, amb un tar-rannà progressista o amb un de con-servador, amb una visió més acostada als interessos de les capes dominants o de les capes dominades. Qui negui ai-

«Convé recordar com funcionava abans la censura».

xò no sap de què va la vida, periodí-cament parlant. I ara un poder evi-dent com és la televisió ha deixat d'es-tar en mans de la dreta».

¿Poden accedir, però, a la televisió pública les expressions d'esquerres més minoritàries?: «Jo crec que sur-ten bastant més que no pas als mitjans privats. Els antinuclears o els anti-OTAN hi van sortir... Vaja, el senyor Otamendi s'ha fet famós gràcies a Te-levisió Espanyola. Després ens critica-ran, i jo ho comprenc, perquè, si jo fos el senyor Otamendi, diria que es-

tic sortint molt poc i que la televisió està manipulada. Això té una part po-sitiva, perquè ens creen mala cons-ciència i així ens obliguen a fixar-nos-hi més, però arriba un moment en què dius: fins aquí han arribat les aigües, ¡ja està bé!».

Tot i que de vegades el nostre entre-vistat arriba a negatives radicals, com es pot veure, té més aviat fama de cer-car l'acord i el consens, de preferir el diàleg com a mètode d'apropar posi-cions. I la conversa, a més d'un siste-ma, és per a ell una diversió que pren forma de tertúlies al voltant d'un so-par, a casa seva. Li demanem la seva opinió sobre la incidència en TVE de la propera aparició de xarxes televisi-ves privades. «La seva gran virtut —respon— serà estimular el sentit de la competència, i això farà millorar Televisió Espanyola».

Informativament, creu que «els ciutadans podran veure la gran dife-rència, pel que fa a la dita objectivi-tat, entre el que és la informació plu-ral, si més no en aquesta etapa, de la televisió pública i la d'algunes empre-ses privades. No dic que no n'hi hagi de plurals, democràtiques i progres-sistes, però el conjunt de les empreses periodístiques privades té una carac-terística comuna, tret d'algunes ex-cepcions: totes estan en mans de la dreta sociològica. Aquestes televi-sions aniran a raure a grups o perso-nes amb el comú denominador de dis-posar dels molts milions que cal per fer-les. Per tant, jo no sé on pot haver-hi aquest pluralisme que ha es-tat reclamant sempre la dreta, en rela-ció a les televisions privades». □

consumidors

**UNITS PER A MILLORAR
LA QUALITAT DEL CONSUM**

consum

PRIMERA COOPERATIVA VALENCIANA AUTOGESTIONADA PELS MATEIXOS CONSUMIDORS